

SWAZILAND

FOLKMÄNGD: 1,1 milj. / HUVUDSTAD: Mbabane

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 – 87 – 98 – 100 – 105 – 111 – 138 – 182

■ Som Jan Sithole, generalsekreterare i Swaziland Federation of Trade Union, formulerar det: Swaziland är mästare både på att ratificera internationella konventioner och kränka dem i praktiken.

LAGSTIFTNINGEN

Fortfarande undantagstillstånd

Undantagstillståndet som infördes år 1973 satte de grundlagsfästa rättigheterna ur spel. En ny författning antogs som lag år 2006 och den befäste det politiska situationen som gällt sedan år 1973. All makt ligger i kungens händer, oppositionspartier och möten är förbjudna och regeringen har den yttersta exekutiva, rättsliga och lagstiftande makten.

Många begränsningar i lagstiftning

Den nuvarande Arbetsmarknadslagen (Industrial Relations Act, IRA) ger löntagarna rätt att bilda fackföreningar, utforma deras stadgar och förhandla om sina anställningsvillkor. Polismän får dock inte bilda fackföreningar.

Fackliga organisationer måste representera minst 50 procent av de anställda på en arbetsplats för att bli erkänd (en orimligt hög procentsats) och den organisation som har färre medlemmar blir beroende av arbetsgivarens goda vilja. Det finns inte heller något effektivt skydd mot arbetsgivarnas ingripanden i fackliga organisationers arbete.

De finns fortfarande ingen rätt att bilda fackföreningar i frizoner.

Det är i stort sett omöjligt att strejka. Proceduren för att tillkännage en strejk är lång – upp till 74 dagar – och förfarandet för röstning om strejk är komplicerat vilket gör det praktiskt taget omöjligt att genomföra lagliga strejker. Om en strejk äger rum, riskerar den fackliga organisationen åtal i civil domstol för all skada som uppstått under strejken.

IRA förbjuder protester i "oumbärliga tjänster" som exempelvis polisen och säkerhetsstyrkor, fängelser, brandförsvaret, sjukvård och många offentliga tjänster.

Regeringen uppfyller inte sitt löfte om att införa en bättre arbetsmarknadslag. Upprepade försäkringar till ILO om att lagen ska ändras så att den överensstämmer bättre med internationella normer har hittills visat sig vara tomma ord.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Försök att misskreditera facklig ledare

De fackliga organisationerna, och särskilt centralorganisationen Swaziland Federation of Trade Unions (SFTU), utsätts för våldsamma angrepp från regeringen. SFTU:s generalsekreterare, Jan Sithole, har blivit regeringens speciella hatobjekt. Myndigheterna har organiserat förtalskampanjer mot honom och han har flera gånger under senare år kastats i fängelse. Han och hans familj har hotats till livet.

Regeringspolitik

Regeringen har blundat när arbetsgivare bedriver en politik med korttidsanställningar och avregleringar som lett till att många kvalificerade anställda (till stor del fackföreningsmedlemmar) förlorat sina arbeten. Inom sockerindustrin och hotellnäringen har följden blivit att de fackliga organisationerna försvagas.

Frizoner

Anställda som blir fackliga ombud eller går med i en fackförening sparkas på fläcken. Alla som deltar i en strejk blir också avskedade, även om strejken är laglig. Vissa arbetsgivare i textilsektorn använder sig av fysiska straff som disciplinåtgärder, vilket är olagligt, men straffas inte för det.

AFL-CIO har makt att pressa på för att upphäva Swazilands medlemskap på listan över länder som omfattas av det allmänna preferensavtalet. Tack vare amerikanska AFL-CIO:s påtryckningar på regeringen har lagstiftningen förbättrats. Ändringarna måste dock fortfarande omsättas i praktiken. Alla förbättringar av förhållandena för anställda i frizonerna kan tillskrivas revisorerna som skickas in av köpare och inte regeringens arbetsinspektörer.

Många kränkningar på kinesiska textilfabriker

Fortlöpande kränkningar av grundläggande fackliga rättigheter är vanliga på kinesiskt ägda textilfabriker. Det verkar som om de begås med statliga myndigheters goda minne. Bland kränkningarna finns vägran att erkänna fackföreningar, bevakning av aktiva på och utanför arbetsplatserna med hjälp av inhyrd personal, trakasserier av aktiva, fackliga representanter och kända fackföreningsmedlemmar, förbud för anställda att samlas i grupper på raster samt fysiska angrepp från säkerhetsvakter.

■ KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2006

Bakgrund

Efter det att den nya författningen som konsoliderar landets absoluta monarki antogs, anfördes 20 prodemokratiska aktivister som leddes av Congress of South African Trade Unions (COSATU). De beskötts med gummikulor och greps den 12 april, under en blockad på gränsen mellan de två länderna. Åtta personer skadades. De frikändes till sist den 22 augusti. Majoriteten av Swazilands medborgare bor på landsbygden och brukar stödja monarkin.

Facklig ledare trakasserad av polis efter workshop om hiv/aids

Shadrack Masuku, utbildningssekreterare för Swaziland Manufacturing and Allied Workers' Union (SMAWU), förhöordes av polis den 18 januari sedan han deltagit i en workshop om hiv/aids organiserad av fackliga organisationer i södra Afrika. Anledning till förhöret var att Masuku "hängde med utlänningar".

Polisman suspenderad tills vidare för försök att bilda fackförening

Den 21 februari suspenderades polismannen Alpheous Mhlanga tills vidare med halv lön för tjänstefel sedan han försökt registrera Swaziland Police Association som facklig organisation. Mhlanga försökte bilda organisationen eftersom förbudet mot organisering av medlemmar av säkerhetsstyrkor strider mot löntagarnas rättigheter i den nya författningen.